

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

УДК 342.951

DOI 10.59226/2786-6920.2.2023.79-86

КОБЗАР ОЛЕКСАНДР ФЕДОРОВИЧ

*доктор юридичних наук, професор,
начальник факультету забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
ORCID ID 0000-0002-5422-235X*

РОМАНОВ МАКСИМ ЮРІЙОВИЧ

*доктор філософії в галузі права,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем запобігання кримінальним правопорушенням факультету № 3
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID ID 0000-0003-2443-7744*

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ
В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

У статті розглянуто особливості реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. Обґрунтовано теоретико-правові й прикладні рекомендації, пов'язані з практичним утіленням їх у життя.

Доведено, що правоохоронна функція держави є ширшою, її компетенція, що полягає в створенні такої системи дотримання й забезпечення прав і свобод людини, що за вмовчанням слугує для розподілу функцій і повноважень органів державної влади, щоб право як практико-орієнтована категорія було втілене в життя, щоб принципи й норми законодавства, що слугують його характеристиками, було відображено в повсякденному бутті.

Зазначено, що реалізацією правоохоронної функції держави загалом є такий порядок і спосіб організації функціонування органів державної влади в Україні, що сприяє становленню інституту прав і свобод людини і громадянина, утворенню нових форм та методів втілення в життя базових елементів правового статусу людини і громадянина, убезпечення від дискримінації окремих верств населення та створення паритетних умов правореалізації всіх членів суспільства.

Вказано, що особливості реалізації правоохоронної функції держави полягають у тому, що держава як соціально-правова інституція цілеспрямовано й безповоротно зобов'язана аналізувати та враховувати в подальшій правоохоронній діяльності ті деструктивні фактори, що слугували порушенню прав і свобод людини і громадянина в результаті широкомасштабного збройного вторгнення росії, а також, як його наслідку – уведення правового режиму воєнного стану.

Ключові слова: держава; правоохоронна функція; правовий режим; нормативне забезпечення; воєнний стан.

Постановка проблеми. На сучасному етапі становлення правової системи українського суспільства актуалізуються проблеми, пов'язані із забезпеченням реалізації правоохоронної функції держави. Адже саме це питання в умовах функціонування правового режиму воєнного стану в Україні та триваючої збройної агресії росії проти територіальної цілісності та державного суверенітету України є пріоритетним.

На всіх етапах становлення інституції прав і свобод людини і громадянина важливим є чітке визначення пріоритетів і утвердження розуміння того, що вказані елементи правового статусу людини і громадянина закріплюються в тому числі в інституційний спосіб та підтверджуються ефективною діяльністю державних механізмів і органів влади, що створюють належні умови реалізації прав і свобод людини і громадянина безперешкодно та на благо суспільства й окремих його членів.

Держава, своєю чергою, як соціальна та правова інституція володіє певною сукупністю правових характеристик, що сприяють її практичному існуванню, можливості втілення тих чи інших характерних рис у буття суспільства та створення таких обставин правої реалізації, що уможливають перспективу утвердження демократії, інституту прав і свобод людини і громадянина та інших аспектів цивілізованого суспільства.

Вважаємо, що забезпечення реалізації правоохоронної функції держави, особливо в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні, є надзвичайно важливим не лише в контексті локального забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина на території та за межами України, а й у контексті дотримання сталої демократичної політики та принципів правової державності, що є основоположними, навіть в умовах активних бойових дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання реалізації правоохоронної функції держави в Україні, у тому числі під час правового режиму воєнного стану, розглядали у свої дослідженнях багато вчених, а саме: О. Безпалова, І. Беспалько, В. Глушкова, В. Дрозд, О. Дрозд, В. Захаров, А. Коваленко, Н. Коваленко, А. Колодій, Л. Наливайко, С. Патюк, О. Проневич, Д. Приймаченко, В. Філіпова, К. Хомайко, К. Христенко, П. Шаганенко, Ю. Шемшученко, В. Шинкарук та інші. Водночас, зважаючи на актуальність, окреслена проблема потребує подальшого розвитку.

Метою статті є розгляд особливостей реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії

правового режиму воєнного стану в Україні, а також обґрунтування теоретико-правових і прикладних рекомендацій, пов'язаних із практичним утіленням їх у життя.

Поставлена мета зумовила необхідність розв'язання дослідницьких завдань, серед яких, зокрема: характеристика підходів до визначення змісту та сутності правоохоронної функції держави; виокремлення особливостей реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні; формування теоретико-правової та прикладної конструкції щодо утвердження процесів із реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасна українська державність постала перед непростим вибором інструментів утвердження прав і свобод людини і громадянина, зокрема й у воєнний час, що своєю чергою відображається на можливості і спроможності держави забезпечити безпеку власних громадян, у тому числі й у районах проведення активних бойових дій.

На актуальність проблематики захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні вказують також й інші дослідники та професійні юристи. На думку А. Колодія та інших учених, перед будь-якою державою завжди постають завдання, на вирішення яких вона спрямовує свої матеріальні ресурси, ідеологічні та політичні зусилля. З-поміж усієї сукупності зусиль можна виділити такі, що виражають її сутність, і без яких вона не може повноцінно діяти як найважливіший складник політичної системи суспільства. Основні напрями діяльності держави, в яких відображено її сутність, завдання і цілі, є функціями держави [1, с. 82–83]. Відповідно, це підтверджує, що будь-який функціонально-правовий складник у діяльності держави є фундаментальним у її діяльності, оскільки це соціально-правове утворення за своїм змістом і сутністю відповідає демократичним канонам і стандартам, що зумовлює його взаємовідповідність потребам суспільства.

У наших попередніх дослідженнях зверталась увага на те, що функції, як елемент організаційно-правової характеристики, є невід'ємним інституційно-укріплювальним складником будь-якої державної інституції, що своєю чергою створює підвалини й можливості для втілення в життя визначених законодавством України повноважень [2; 3]. Водночас зауважувалося, що сутність функцій полягає у тому, що їх наявність і нормативна визначеність в

організаційно-розпорядчих актах дає змогу зрозуміти, у чому сенс функціонування певного підрозділу, вони встановлюють базові елементи і напрями його функціонування, спрямовують подальший розвиток, дають змогу виявляти ймовірні прогалини у функціонуванні та розробляти шляхи їх усунення [4]. Тому, на нашу думку, актуальним питанням є визначення особливостей реалізації такої важливої для статусу держави категорії, як правоохоронна функція, особливо в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Аналізуючи терміни та поняття, уведені як предмет та об'єкт дослідження, зауважимо, що правоохоронна функція держави – це складне та багатогранне правове явище, зміст якого є зрозумілим, однак на сьогодні уніфіковане його розуміння в доктрині загальної теорії права відсутнє. Вона розуміється як напрям державної діяльності, напрям державної політики, до якого належить охорона або захист конституційного ладу, законності, правопорядку, прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, а також інших об'єктів, а крім цього, вона виступає гарантією встановленого правопорядку у суспільстві [5]. Тобто, правоохоронну функцію держави як базову категорію характеризує засадничість, що дозволяє стверджувати про її доктринальний, для правової системи та системи захисту прав і свобод людини і громадянина, характер.

Дослідник Р. Ботвінов звертає увагу на те, що правоохоронна функція держави в різних формах її здійснення реалізується різними методами і засобами за допомогою державних органів. Державні органи, як офіційні представники держави, мають право видавати нормативно-правові (загального характеру) або індивідуальні правові акти (акти застосування права), обов'язкові для виконання. Для державного апарату потрібні спеціально підготовлені кадри чиновників-керівників, які володіють необхідною кваліфікацією, професіоналізмом [6]. Тобто, обґрунтовується позиція, і ми її підтримуємо, що правоохоронна функція держави, передусім, реалізується в інституційному аспекті, під час поділу компетенцій державного управління та праворегулювання між органами державної влади, а своєю чергою, ці органи державної влади реалізують іншу форму правоохоронної функції – є суб'єктами закону (право) творення та, виконуючи визначені обов'язки та реалізуючи повноваження, створюють обставини для забезпечення правопорядку в суспільстві.

На думку Й. Горінецького, зміст правоохоронної функції держави виявляється у правовій регламентації основних прав і свобод та законних інтересів людини і громадянина, конкретних видів забороненої поведінки, виду і міри застосовуваних заходів юридичної відповідальності, а також форм державного контролю, методів виявлення, попередження і припинення правопорушень [7, с. 8]. Відповідно, такі форми й методи не можуть існувати уособлено, а тому належать до компетенції різних органів державної влади, відповідно до предметної та об'єктної інституційності, що дозволяє ефективніше забезпечувати права і свободи людини і громадянина в загальнонаціональному розумінні – для забезпечення існування цього процесу як єдиної й непорушної системи.

Звертаючи увагу на діяльність окремих інституцій, що реалізують правоохоронну функцію держави в своїй діяльності та до компетенції яких належить правоохоронна функція, варто звернутися, наприклад, до Національної поліції України.

Дослідники зауважують, що повага, підтримка та захист прав і свобод людини і громадянина у діяльності Національної поліції України, ефективне функціонування її у механізмі забезпечення прав та свобод, залежать від рівня дотримання поліцейськими принципів законності та верховенства права, службової дисципліни, взаємодії з суспільством на засадах партнерства, та мають такі позитивні наслідки, як: зміцнення довіри і співпраці між різними категоріями населення, позитивний вплив на суспільну свідомість та формування поваги до закону, підтримка своєї професійної діяльності різних інститутів громадянського суспільства та передусім підвищення авторитету та престижу працівників поліції в Україні [8]. Відповідно, варто зазначити, що реалізація (ефективність реалізації) правоохоронної функції держави, кожним органом окремо залежить виключно від результативності його діяльності, повноти визначених законодавством України прав, інституційної стійкості та спроможності виконувати ті чи інші завдання та повноваження.

На думку О. Безпалової, правоохоронна функція є однією з основних функцій держави: від ефективності реалізації правоохоронної функції безпосередньо залежить стан існування держави та перспективи її розвитку, правоохоронна спрямованість держави є свідченням забезпечення балансу прав і свобод громадянина та інтересів держави. Отже, виокремлення правоохоронної функції як однієї з

основних функцій держави зовсім не означає, що ця функція має реалізовуватися відокремлено від усіх інших: всі функції перебувають у тісному взаємозв'язку [9]. Це, на нашу думку, надає підстави для аргументації положень про те, що правоохоронною функцією держави є елемент адміністративно-правового (державно-правового) статусу держави як соціально-політичного утворення, що діє в межах права й зобов'язується захищати та охороняти права і свободи людини і громадянина. Цей елемент є динамічною характеристикою й за своїм змістом є процесом діяльності держави, а не статичним елементом правової конструкції, що сприяє утвердженню прав і свобод людини і громадянина та всебічно створює обставини для їх охорони в двох основних формах і площинах: інституційній (утворюючи органи державної влади у своїй структурі, що слугують для реалізації правоохоронної функції в межах визначених повноважень та відповідно до суміжного законодавства), а також нормотворчій (що виражається в діяльності як єдиного законодавчого органу державної влади – Верховної Ради України, так і право (нормо) творчій діяльності інших органів державної влади в межах визначених їм повноважень).

Водночас правовий режим воєнного стану в Україні негативно вплинув не лише на реалізацію правоохоронної функції держави, а й на втілення в життя інших завдань, обов'язків і повноважень, що держава на себе покладає. Однак варто вказати, що, оскільки спільність цілей із правоохорони та правозахисту в контексті функціонування держави покладається на одних і тих самих суб'єктів (наприклад, на Національну поліцію України, Національну гвардію України та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони України), цей процес на сьогодні функціонує не безперешкодно.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться по всій державі або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних

інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [10]. Відповідно, такий правовий режим відображається як на інституційну діяльність у контексті реалізації правоохоронної функції держави, так і правове поле, що регулює правовідносини в суспільстві та встановлює міри можливої та необхідної (дозволеної) поведінки, оскільки суспільство в таких умовах перебуває не лише під впливом внутрішніх деструктивних факторів, а й затискається ззовні.

Науковці зауважують, що формування такої правової доктрини воєнного стану потребує: 1) розв'язання теоретико-правової проблеми розуміння правового режиму воєнного стану, їх співвіднесення та цілісного обґрунтування, з огляду на філософсько-правові засади; 2) формулювання природно-правового розуміння і на цій основі побудова позитивного права, які у взаємодії засвідчать місце прав, свобод та інтересів людини в умовах правового режиму воєнного стану; 3) міжнародні заходи із взаємодії, у тому числі формування заходів захисту, а також відновлення правових станів та прав, свобод, інтересів суб'єктів, які потрапили під дію правового режиму воєнного стану; 4) визначення причинно-наслідкових, зокрема кореляційних зв'язків, які обумовлюють введення правового режиму воєнного стану; 5) роль державного апарату, його дія в умовах правового режиму воєнного стану; 6) критерії дослідження суб'єктів, які стали причиною введення правового режиму воєнного стану та не лише можливості, а й активні міжнародно-правові механізми притягнення до відповідальності таких осіб, у відповідь на дії яких запроваджується правовий режим воєнного стану [11, с. 36]. На нашу думку, саме в окреслених сферах правовий режим воєнного стану, як спеціальна форма діяльності держави в умовах надзвичайної загрози своєму існуванню та належному функціонуванню, завдає найбільшої шкоди стабільності реалізації прав і свобод людини і громадянина, діяльності соціуму загалом. Водночас такі правові заходи, на відміну від внутрішніх процесів боротьби зі злочинністю (що є (було) основною формою реалізації правоохоронної функції держави), є вимушеною мірою, в обставинах, коли зовнішні фактори й загрози значно переважають можливість та потребу в реалізації (правозахисті) окремого кола прав і свобод людини і громадянина. Варто звернути увагу на те, що певне коло прав і свобод людини і громадянина залишається непорушним у реалізації, а правовий режим воєнного стану та

специфіка реалізації правоохоронної функції держави в його умовах, власне, й полягає в потребі захисту передусім права громадян на життя, а також збереження цілісності державного устрою та механізму, що забезпечує реалізацію всіх інших прав.

Також у працях учених утверджується ідея про те, що органи Національної поліції під час дії режиму воєнного стану захищають національні інтереси (забезпечення конституційних прав і свобод громадян, участь у забезпеченні соціальної стабільності суспільства, екологічної безпеки, захисті суспільства від тероризму) з протидії воєнним загрозам. Визначення «забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану» в Законі України «Про Національну поліцію», передбачає такі заходи: 1) посилений режим охорони публічного порядку та безпеки; 2) боротьба з диверсійно-розвідувальними силами; 3) охорона стратегічно важливих об'єктів і комунікацій життєдіяльності; 4) забезпечення взаємодії суб'єктів територіальної оборони; 5) сприяння діяльності військової адміністрації, судів, прокуратури, судових органів в період дії воєнного стану [12]. Відповідно, логічним є вказання на те, що в умовах дії правового режиму воєнного стану особливості реалізації правоохоронної функції держави полягають не лише у перевизначенні пріоритетів реалізації владних повноважень на стратегічному рівні, а й відображаються на діяльності окремих органів державної влади (власне правоохоронних), котрі сприяють відбиттю й ліквідації тих загроз, що стали причиною введення такого правового режиму.

Водночас законодавство України встановлює обмеження щодо поширення громадянами інформації про переміщення військової техніки та хід бойових дій, також встановлено правила для працівників засобів масової інформації стосовно висвітлення ситуації на фронті, та вимоги щодо акредитації та контролю інформації перед її розголошенням. Ці заходи спрямовано на запобігання розголошенню військових секретів, протидію пропаганді та дезінформації, зміцнення зв'язку між населенням та Збройними Силами України. Важливо враховувати, що свобода слова і преси є основними цінностями демократичних суспільств, тому їх обмеження повинні бути обґрунтовані та пропорційні загрозі, з якою зіштовхується країна [13]. Тож реалізація правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану має певні особливості, що полягають у потребі визначення сталих і співмірних пріоритетів захисту прав і свобод людини і грома-

дянина як члена соціуму та індивіда, а також збереженні державного суверенітету та територіальної цілісності в масштабі держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, на підставі проаналізованих даних і позицій учених та дослідників, що продемонстровано в статті, доходимо висновку про необхідність звернути увагу на теоретико-прикладні і практико-орієнтовані висновки, реалізація та подальше врахування в діяльності яких, на нашу думку, сприятиме оптимізації функціонування цього механізму, а саме:

- правоохоронна функція держави є однією з найбільш широких її компетенцій, яка полягає у створенні такої системи дотримання й забезпечення прав і свобод людини, що за вмовчанням слугує для розподілу функцій і повноважень органів державної влади так, щоб право, як практико-орієнтована категорія, було втілене в життя, принципи і норми законодавства, що слугують його характеристиками, мали відображення у повсякденному бутті;

- реалізацією правоохоронної функції держави загалом є такий порядок і спосіб організації функціонування органів державної влади в Україні, що сприяє становленню інституту прав і свобод людини і громадянина, утворенню нових форм і методів втілення в життя базових елементів правового статусу людини і громадянина, убезпечення від дискримінації окремих верств населення та створення паритетних умов правореалізації всіх членів суспільства;

- особливості реалізації правоохоронної функції держави полягають в тому, що держава як соціально-правова інституція цілеспрямовано й безповоротно зобов'язана аналізувати та враховувати в подальшій правоохоронній діяльності ті деструктивні фактори, що слугували порушенню прав і свобод людини і громадянина в результаті широкомасштабного збройного вторгнення росії, а також, як його наслідку – уведення правового режиму воєнного стану;

- окремим питанням, на нашу думку, є не лише інформаційно-аналітична й нормопроектувальна робота з раптово виниклими факторами й особливостями, а також і вдосконалення вже діючих (але, з об'єктивних причин раніше не застосовуваних) механізмів і категорій, що запускають свою дію під час правового режиму воєнного стану.

Визначено також подальші напрями наукового дослідження, пов'язані з вивченням міжнародного досвіду реалізації правоохоронної функції таких держав, як Грузія, Фінляндія, що вже в своїй

історіографії стикалися з широкомасштабним вторгненням ворожих військ, спрямованим на загарбання територій і однаково загрозливим правам і свободам людини й громадянина.

Список використаних джерел

1. Теорія держави та права: [навчальний посібник] / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенкова та ін. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. К. : Юрінком Інтер, 2002. 368 с.

2. Романов М. Ю. Організаційно-правові засади забезпечення функціонування підрозділів дізнання Національної поліції України : дис. докт. філос. : 081 «Право». Київ, 2022. 264 с.

3. Романов М. Ю., Кобзар О. Ф. Організаційно-правові, адміністративні та кримінальні процесуальні аспекти діяльності підрозділів дізнання Національної поліції України: монографія. Кропивницький: Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022. 498 с.

4. Романов М. Функціонування підрозділів дізнання Національної поліції України: до питання визначення функцій як елементу організаційних засад. *Науковий журнал Національної академії Національної гвардії України «Честь і закон»*. № 3 (78)/2021, с. 89–93. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2021/3/78/244558>.

5. Кобзар О. Ф. Підходи щодо визначення поняття правоохоронної функції держави. *Юридична наука*. (9). 2015. С. 7–13.

6. Ботвінов Р. Г. Правоохоронна функція держави: сутність та форми реалізації. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. № 1. 2016.

7. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні практичні аспекти : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Нац. акад. внутр.справ України. К., 2005. 203 с.

8. Морозова О. М., Морозова Л. П. Діяльність національної поліції в забезпеченні правоохоронної функції держави. *Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір [Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р.]*. С. 357–358.

9. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014. 544 с.

10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 29 верес. 2022 р.

11. Самбор М. А. Дослідження правових явищ під призвою правового режиму воєнного стану. *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки–2023 в Україні «Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану»* (23 травня 2023 року). Київ: ДНДІ МВС України. 2023. 508 с.

12. Муляр Г. В. Діяльність органів Національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Сер.: Юриспруденція*. 2023. № 61. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc61/61_2023.pdf#page=130

13. Хоменко А. Р. Свобода слова та діяльність ЗМІ в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 трав. 2023 р.)*. Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 547–550.

References

1. Teoriya dergavy ta prava: [textbook]. [Theory of State and Law]/ A. M. Kolodiy, V. V. Kopeychikov, S. L. Lysenkova and others. / For the total. Ed. S. L. Lysenkova, V. V. Kopeychikov. Kyiv: Yurinkom Inter Publ., 2002. 368 p.

2. Romanov, M. Y. (2022). Organizaciyno-pravovi zasady zabezpechennya funkcionuvannya pidrozdiliv diznannya Nacionalnoyi policii Ukrainy [Organizational and Legal Principles of Ensuring the Functioning of Inquiry Units of the National Police of Ukraine]. Doc. Prof. Philos. : 081 "Law". Kyiv, 2022. 264 p.

3. Romanov, M. Y., and Kobzar, O. F. (2022). Organizaciyno-pravovi, administratyvni ta kryminalni procesualni aspekty diyalnosti pidrozdiliv diznannya Nacionalnoyi policii Ukrainy [Organizational, legal, administrative, and criminal procedural aspects of the activities of the inquiry units of the National Police of Ukraine]: monograph." Kropyvnytskyi: Donetsk State University of Internal Affairs, 2022. 498 p.

4. Romanov, M. (2021). Funkcionuvannya pidrozdiliv diznannya Nacionalnoyi policii Ukrainy: do pytannya vyznachennya funkciy yak elementu organizaciynyh zasad [Functioning of Inquiry Units of the National Police of Ukraine: On the Issue of Defining Functions as an Element of Organizational Principles]. *Naukoviy visnyk Nacionalnoi akademii Nacionalnoi gvardii Ukrainy "Chest i zakon"*.

No. 3 (78)/2021, pp. 89–93. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2021/3/78/244558>.

5. Kobzar, O. F. (2015). Pidhody schodo vyznachennya ponyattya pravoohoronnoyi funkicii derzhavy [Approaches to the definition of the concept of law enforcement function of the state]. *Jurisprudence*. (9). P. 7–13.

6. Botvinov, R. G. (2016). Pravoohoronna funkciia derzhavy: sutnist ta formy realizacii [Law enforcement function of the state: essence and forms of implementation]. *Public Administration: Theory and Practice*. №1. 2016.

7. Horinetskyi, Y. I. (2005). Pravoohoronna funkciia derzhav Centralnoi Evropy: teoretychni i praktichni aspekty [Law enforcement function of Central European states: theoretical and practical aspects]: dis... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.01 / Y. I. Gorinetskyi; National. Acad. Sci. Internal Affairs of Ukraine. Kyiv, 2005. 203 p.

8. Morozova, O. M., Morozova, L. P. (2023). Diyalnist Nacionalnoi policii v zabezpechenni pravoohoronnoi funkicii derzhavy [Activity of the National Police in Ensuring the Law Enforcement Function of the State]. *Svoboda, bezpeka ta nezalezhnist: pravoviy vymir [Materialy XIII Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferencii, Kyiv, National Aviation University, February 24, 2023]*. P. 357–358.

9. Bezpalova, O. I. (2014) Administratyvno-pravoviy mehanizm realizacii pravoohoronnoi funkicii derzhavy [Administrative-legal mechanism for the implementation of the law enforcement function of the state]. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs. 544 p.

10. On the legal regime of martial law: Law of Ukraine of 12.05.2015 No 389-VIII: as of 29 September. Oct. 2022

11. Sambor, M. A. (2023). Doslidzhennya pravovih yavisch pid prizmoyu pravovogo rezhimu voennogo stanu [Research of legal phenomena under the prism of the legal regime of martial law]. *Zbirnik materialiv III Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi internet-konferencii z nagody vidznachennya Dnya nauky-2023 v Ukraini "Aktualnist ta osoblivosti naukovih doslidzen v umovah voennogo stanu"* (May 23, 2023). Kyiv: State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. 2023. 508 p.

12. Mulyar, G. W. (2023). Diyalnist organiv Nacionalnoi policii v umovah pravovogo rezhimu voennogo stanu [Activities of the National Police of Ukraine under the legal regime of martial law].

Naukoviy visnik Mizhnarodnogo gumanitarnogo universitetu, Ser.: Jurisprudenciya. № 61. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc61/61_2023.pdf#page=130.

13. Khomenko, A. R. (2023). Svoboda slova ta diyalnist ZMI v umovah diyi pravovogo rezhimu voennogo stanu [Freedom of speech and media activities under martial law]. *Aktualni problem suchasnoi nauki v doslidzhennyah molodih uchenyh, kursantiv ta studentav. Vseukr.nauk.-prakt.konf.* (Vinnytsia, May 17, 2023). Vinnytsia: KhNUVS. P. 547–550.

Kobzar Oleksandr

Doctor of Law, Professor,
Head of the Faculty of State Security
of Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

Romanov Maksym

PhD in Law, Senior Researcher
of the Research Laboratory for the Prevention
of Criminal Offenses, Faculty No. 3, Donetsk State
University of Internal Affairs

FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF THE LAW ENFORCEMENT FUNCTION OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

The article provides a meaningful and structured description of the features of the implementation of the law enforcement function of the state in the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine, as well as substantiates theoretical, legal and applied recommendations related to their practical implementation.

The authors prove that the law enforcement function of the state is one of its broadest competences, which consists in creating such a system of observance and protection of human rights and freedoms, which by default serves to distribute the functions and powers of public authorities in such a way that law, as a practice-oriented category, is embodied in life, so that the principles and norms of legislation that serve as its characteristics, were reflected in everyday life.

The article also draws attention to the fact that the implementation of the law enforcement function of the state in general is such a procedure and way of organizing the functioning of public authorities

in Ukraine, which contributes to the establishment of the institution of human and civil rights and freedoms, the formation of new forms and methods of implementing the basic elements of the legal status of a person and a citizen, protection from discrimination of certain segments of the population and the creation of parity conditions for the exercise of the right of all members of society.

The authors pay special attention to the fact that the peculiarities of the implementation of the law enforcement function of the state are that the state as a socio-legal institution is purposefully and irrevocably obliged to analyze and take into account in further law enforcement those destructive factors that served to

violate human and civil rights and freedoms as a result of the large-scale armed invasion of Russia, as well as, as its consequence, the introduction of the legal regime of martial law.

The further steps of the scientific research, which is proposed to be carried out to study the international experience of the implementation of the law enforcement function of such states as Georgia, Finland, which already in their historiography faced a large-scale invasion of enemy troops aimed at seizing territories and equally threatening the rights and freedoms of man and citizen, are also determined.

Keywords: *state; law enforcement functions; legal regime; regulatory support; martial law.*